

Det Miljøøkonomiske Råd, Formandsskabets diskussionsoplæg 2021

Kommentarer fra Forbrugerrådet Tænk

Forbrugerrådet Tænk finder mange gode forslag i Formandsskabets rapport. Formandsskabet anbefaler en snarlig indfasning af en høj CO₂-afgift og taler for fradrag for CO₂-intensiv produktion samt en tilsvarende afgift på indenlandsk anvendelse af de pågældende produkter. Vi ser det om en klar støtte til Klimarådets model, som vi i Forbrugerrådet Tænk også støtter. Niveauet er som udgangspunkt beregnet til 1200 kr. per ton i 2030, men med det nævnte fradrag vil det formentlig være større for at opnå de 70%, hvilket flugter pænt med Klimarådets vurdering af det nødvendige niveau.

De anbefaler en hurtig vedtagelse af en ensartet afgift, da virksomhederne har brug for at kende investeringsvilkårene fremover, og de skriver at praktiske udfordringer ikke må stå i vejen for en udmelding. Dette støtter vi.

Eksisterende afgifter, der ikke afspejler CO₂e skal udfases og erstattes af CO₂e-afgift. Dette mener vi også vil være en hensigtsmæssig indretning af afgifterne. Dog er det vigtigt at notere, at det ikke må betyde udfasning af miljøafgifter og økonomiske incitamentsstrukturer, der tager højde for markedsfejl, der ligger ud over den umiddelbare manglende CO₂-pris. Virksomheder, som på én gang er konkurrenceudsatte og har høj klimagasudledning bør have fradrag for at imødegå lækage. Dette fradrag bør så modsvares af en produktafgift, se nedenfor.

Prisen på den grønne omstilling

Det beregnede velfærdstab er 4 mia.kr./år eller 0,15% af BNP, og dermed betydeligt mindre end beregninger fra Klimarådet, DI og CEPOS. Vi tolker, at det skyldes, at DMØRs model er mere udviklet ift. strukturændringer og mulighed for substitution (se s. 76). Det betyder, at de politiske betænkeligheder ved indfasning af en høj CO₂-afgift bør være betydeligt mindre.

DMØR peger på store konsekvenser for landbruget, men peger samtidig på en merpris for den samlede omstilling på 5 mia.kr, hvis lattergas og metan ikke reguleres. Så skal afgiften for øvrige dele af samfundet meget højt op, nemlig næsten 3000 kr./tons CO₂. Velfærdstabet bliver også betydeligt større, nemlig 0,3% af BNP i stedet for 0,15%.

Rapporten rokker således ikke ved, at landbruget er nødt til at bidrage på linje med andre sektorer i samfundet. Det er korrekt, at landbruget rammes, fordi det har satset så meget på animalsk produktion, som har stor klimabelastning. Men på den anden side ligger der store potentielle muligheder i nye produktioner, særligt inden for plantebaserede fødevarer

DMØR peger også på store udgiftstigninger, såfremt man anvender tilskud frem for afgifter. Dette vil vi heller ikke anbefale som en generel strategi. Men særligt i den periode, hvor man vil indfase med en lavere CO₂-afgift, kan det være nødvendigt at supplere med tilskud, da

afgiften i sig selv vil være for lille til at gøre de klimavenlige teknologier konkurrencedygtige. Samtidig forudsætter det, at der er afgift på biomasseafbrænding, hvis man skal undgå tilskud til fremme af bæredygtige alternativer hertil.

Lækage, fradrag og produktafgift

Formandsskabet støtter – ligesom Klimarådet - modellen med, at særligt konkurrenceudsatte erhverv får et bundfradrag i CO-afgiften, som skal modvirke lækage, og at bundfradraget modsvarer af en afgift på pågældende produkt. Produktafgiften pålægges så produktet, uanset om det er produceret i Danmark eller importeret. Vi støtter også denne model, da den giver en konkurrencemæssig ligestilling ift. produktafgiften, hvorimod udledningsafgiften kun kan pålægges dansk produktion. DMØR lægger vægt på, at bundfradraget skal aftrappes i takt med at andre lande påtager sig større klimaforpligtelser ift. Paris-aftalen.

Jo større udledningen er ved pågældende produktion, og jo mere konkurrenceudsat produktionen er, jo større skal andelen af produktafgift være for at modvirke lækage. Typiske eksempler kan være produktion af cement og animalske fødevarer. Men det betyder samtidig, at afgifter på sådanne varer, f.eks. kød, smør og ost, vil beskytte danske virksomheder mod lækage – modsat hvordan det ofte fremstilles i den offentlige debat. Formandsskabet understreger samtidigt, at de kan være en række udfordringer ved denne model: De mener bl.a. at modellen udfordrer EU's regler om statsstøtte og det indre marked. Der kan være juridiske forhold, der skal nærmere udredes, men netop fordi afgiften vil være ens for danskproducerede og importerede varer, vil den overordnet stemme overens med både EU's og WTOs regler.

Biomasse, CCS og CCU

Vi glæder os over at Formandsskabet støtter beskatning af biomassen og foreslår at Danmark kan gå foran her. De peger også på vigtigheden af CCS – de vil opnå en reduktion på 5,3 mio. ton ved CCS frem mod 2030. De beregner, at CO2-afgiften skal hæves til 2.000 kr./ton, såfremt man ikke inkluderer CCS i virkemiddelkataloget. De peger dog samtidig på usikkerheden ved CCS-teknologien. De sætter tilsyneladende CCS lig med bioenergi-CCS (BECCS), dvs. afbrænding af biomasse og opsamling og lagring af den CO₂, der dannes ved afbrændingen. Formandsskabet vil give tilskud til BECCS og samtidig lave regler for bæredygtigheden af produktion af den biomasse, der danner grundlag for BECCS. Men hvis man satser på BECCS, bør der være en begrænsning på hvad, der kan tælles med som negativ udledning, idet dyrkning og fældning af skov i praksis ikke er CO₂-neutral, hvis biomassen brændes af.

Men vi mener, at vi skal bruge BECCS så lidt som muligt, da det fastholder overudnyttelse af skovene. Men i tiden efter vi er stoppet med fossile brændsler, er det muligt der bliver brug for BECCS ift. at trække CO₂ ud af atmosfæren – afhængigt af hvordan det går med at udvikle teknologier til industrielt at trække CO₂ ud af atmosfæren. Vi er nu ved at have de teknologier på plads, som kan erstatte afbrænding af biomasse til produktion af varme og el. Det gælder bl.a. store varmepumper, udnyttelse af overskudsvarme fra industri samt geotermi – og det hele skal understøttes af store varmelagre. Så længe vi satser på afbrænding af træpiller og flis, efterlader vi for lidt dødt ved i skovene, hvilket ellers er afgørende for biodiversiteten.

Vi støtter udvidelse af skovareal, med øget udlægning af urørt skov. Vi skal også fortsat have produktionsskov, men de fældede træer skal primært bruges i byggematerialer, hvor de giver dobbelt klimagevinst, i form af dels kulstoflagring i hele bygningens levetid, dels erstatter man CO2-belastende materialer som beton, stål og mineraluld. En del af resttræet kan bruges til isoleringsmateriale samt træplader, men en del skal efterlades som dødt ved i skovene.

Satsning på CCS bør afvejes ift. CCU, dvs. Carbon-Capture&Usage, altså opsamling og genanvendelse af CO2. CCS ser i dag ud til at være det billigste, men dels er der usikkerhed om priserne, dels bør det ikke afgøres af prisen alene. CCU indebærer den fordel, at det producerede brændstof vil erstatte fossile brændsler og dermed bringe os hurtigere til det tidspunkt, hvor vi er fri for fossile brændsler. CO2-opsamling bør starte med den CO2, som allerede i dag frarenses biogassen i opgraderingsanlæg, inden gassen fødes ind på gasnettet, men som i dag sendes ud i atmosfæren. Næste trin kan være opsamling af CO2 fra enkelte anlæg, som fyres med biomasse eller affald, og som har lang restlevetid. Men vi skal ikke levetidsforlænge sådanne anlæg pga. CO2-opsamling.

Energieffektivisering (EE) er afgørende

Formandsskabet går imod EE-målsætninger i EU, og noterer, at der er risiko for at DK ikke vil leve op til kravene. Men de glemmer, at EE ikke kun er godt for klimaet, og de regner ikke sideeffekterne (såkaldte non-energy benefits) med. Det gælder f.eks. forbedret indeklima efter en energirenovering. Det betyder, at f.eks. ansattes produktivitet samt børns indlæringssevne i skoler stiger.

Derudover glemmer Formandsskabet også, at markedskræfterne ikke fungerer perfekt, specielt når effekten af afgifter afhænger af forbrugernes valg og adfærd. Det fremgår af adfærdsøkonomien, at forbrugere i mange sammenhænge ikke reagerer økonomisk rationelt. Dette betyder blandt andet, at samfundsøkonomisk rentable energibesparelser ikke gennemføres, hvilket i et CO2-reduktionsscenario må kompenseres ved øgede omkostninger til produktion af CO2-fri energi. For at sikre en balanceret opnåelse af reduktionsmålet, hvor marginalomkostningen til produktion af CO2-fri energi modsvarer af omkostningen til reduktion af forbruget ved besparelse, er det derfor nødvendigt med målrettede tiltag til fremme af energibesparelser.

Christian Ege, Rådet for Grøn Omstilling, som repræsenterer Forbrugerrådet Tænk i Det Miljøøkonomiske Råd